WASHINGTON 6 C

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 16. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 24-го СІЧНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 24, 1964 No. 16. VOL. LXXI.

ЗДА І КАНАДА ПІДПИСАЛИ ДОГОВІР В СПРАВІ БУДОВИ 4-ОХ ГРЕБЕЛЬ І ПАРКУ РУЗВЕЛТА

Вашингтон. — Президент Джансон і канадійський прем'єр Лестер Б. Пірсон 22-го січня погодились в двох важливих справах, а саме у справі побудови електрівні та контролі повеней в басені ріки Колюмбії на північно - західньому узберіжжі та в справі відкриття міжнародного парку на осторві Кампобеллльо, де стоїть літній дім президента Френкліна Д. Рузвелта. Під час підписання договору присутні були крім Джансона та Пірсона ще й державний секретар Дін Раск та канадійський міністер закордонних справ Пол Мартин та кілька канадійських міністрів і сенаторів ЗДА. Порозуміння в справі електрівні в басені ріки Колюмбії настало після довгих переговорів спершу між федеральним канадійським урядом, а пізніше між Оттавою і Вашингтоном. Цей договір започатковано ще в 1961-му році за урядів президента Айзенгавера і прем'єра Діфенбейкера, і Сенат ЗДА його був ратифікував. Сподіваються, що канадійський парлямент ратифікуватиме його в лютому цього року. Згідно з договором Канада має дістати відшкодування за воду, що порушуватиме електрівню в сумі $254 000 000 на протязі найближчих 30 років. Крім того ЗДА заплатять Канаді ще $64 000 000 за те, що вона побудує по своєму боці ті греблі, які допоможуть контролювати повені і по американському боці. У ЗДА має зорганізуватися приватна неприбуткова корпорація, яка купуватиме уділи елекрівні. Власники цих уділів будуть звільнені від оподаткування, бо коли б було інакше, то ніхто не хотів би купувати паїв, які даватимуть дуже малі прибутки. Уряд ЗДА має покривати ті різниці, які виникатимуть між канадійським і американським доляром. Дім, в якому переводив літо президент Ф. Д. Рузвелт на острові Кампобелльо, подарувала родина Гаммерів з Ню Йорку і Каліфорнії. Президент залишив в спадку цей дім і 20-акрову площу своєму синові Еллїотові, який продав її родині Гаммерів, яка тепер подарувала дім із площею на те, щоб зробити міжнародний парк. Представники цієї родини брати Гаммери були на прийнятті в президента Джансона під час того, як підписувано це міжнародне порозуміння про Парк ім. Ф. Д. Рузвелта. Кошти втримання цього парку платитимуть спільно ЗДА та Канада. Покійний президент Ф. Д. Рузвелт часто переводив літні вакації на цьому острові. В 1921-му році він занедужав був наполіо після купелі в холодній воді. Він побував там в 1933, 1936 і 1939 роках. Пані Ф. Д. Рузвелт востаннє була на цьому острові в 1962-му році, як гість родини Гаммерів. Головний будинок збудований є голляндському колоніяльному стилі і має 34 кімнати. Крім того є там і додаткові будинки. Д-р Арманд Гаммер сказав, що за цю реальність давали його родині $500 000. В басені ріки Колюмбії мають бути споруджені чотири греблі, три в Канаді і одна у ЗДА. Вони зберігатимуть воду з цілого басену та не допускатимуть до повеней і одночасно цю воду використовуватимуть до порушування турбін великої електрівні.

Ґолдвотер вірить у силу американського консерватизму

Вашингтон. — Республіканський претендент на кандидата на президента сенатор Беррі Ґолдвотер заявив у пресовому інтерв'ю в своєму бюрі у Вашингтоні, що він не може змінити своєї виборчої кампанії в дусі консерватизму, бо він вірить, що в цій країні повинна перемогти консервативна думка. Вже кілька років він вірить в це і тому він ніяк не може змінити свого становища, бо він є дійсним республіканцем, а республіканці — це консервативні. „Коли республіканець вдає ліберала", казав Ґолдвотер, то він повинен залишити партію. Недавня заява Ґолдвотера в справі боротьби проти убозтва, чого домагається президент Джансон, не подобалася не тільки демократам, але й численним республіканцям. Ґолдвотер заявив, що „Ніксон не має основи", на якій міг би опертися при зголошенні своєї кандидатури. Ґолдвотер вірить, що у правиборах переможе Рокефеллера, і тоді його популярність ще більше зросте.

Флеммінґ за державну і приватну опіку над старшими особами

Вашингтон. — Колишній секретар здоров'я, виховання і добродійности в уряді Айзенгавера Артур С. Флеммінґ, зізнаючи в Палатній Комісії Способів і Засобів, казав, що для доброї опіки над старшими особами треба б, щоб цими особами опікувалися дві аґенції — урядова і приватна. Флеммінґ заявив, що він є за те, щоб ця опіка відбувалася в рямках соціяльного забезпечення, але він підтримує це тільки тоді, коли соціяльне забезпечення буде поруч забезпечення в приватних аґенціях. 6 республіканських сенаторів минулого тижня внесли законопроєкт про медичну опіку над старшими в рямках соціяльного забезпечення і в приватних аґенціях. Між цими сенаторами є два з Ню Йорку — Джевітс і Кітінґ. Приватні забезпечення на лікування є задорогі, але комбіновані приватні і державні були б доступні для широких мас осіб, що живуть із старечих пенсій. Голова Американської Федерації Праці — Конґресу Індустріяльних Організацій, зізнаючи в цій самій Комісії, домагався, щоб Конґрес, після шестирічної дискусії на тему медичної опіки над старшими, вкінці таки ухвалив закон про цю опіку в рямках соціяльного забезпечення.

В АМЕРИЦІ

● **Вашингтонський лікар** д-р Джек Кеворкіян вперше в історії перевів трансфузію крови безпосередньо з мертвих осіб до здорових осіб, які добровільно погодилися на те, щоб їм дати по півлітри чужої крови після того, як вони віддали по стільки своєї крови до так званого банку крови. Кров помпували з двох мертвих, які згинули в автовій катастрофі і від 34-річного чоловіка, що помер від атаки серця.

● **Кільканадцять** американських щоденників від деякого часу друкували постійні рубрики, в яких подавали вістки про республіканського претендента на президентського кандидата сен. Беррі Ґолдвотера. Тепер 13 часописів припинили друкувати ці рубрики, кажучи, що це не є справедливо підтримувати одного претендента на кандидата, коли ще навіть не є відомо, хто буде іншими претендентами до президентської кандидатури.

● **В Ню Йорку**, на Коні Айленд розібрали „найбільшу американську каруселю", і тепер 72 гарні дерев'яні коні лежать в магазині, хоч впродовж 61-го року вони втішали мільйони дітей та старших осіб, які з розгоном їздили на них. Між тими їздцями був і президент Тефт, який влаштував був прийняття для своїх гостей в цій каруселі і заплатив рахунок дол. 125.

ЗУСТРІЧ ГОЛІВ ЗДА І КАНАДИ



Канадійський прем'єр Лестер Б. Пірсон разом із президентом ЗДА Линдоном Б. Джансоном під час спільних американсько-канадійських розмов в Білому Домі.

Нюйоркська Світова Виставка буде відкрита 22 квітня 1964

Ню Йорк. — Дирекція Нюйоркської Світової Виставки 1964-1965 перемогла найрізноpідніші перешкоди і чекає на врочисте відкриття, що має відбутися за три місяці — в дні 22-го квітня. Дирекція мусіла перемогти страйки робітників, що будували павільйони, непорозуміння з мистцями, що проєктували павільйони і цілу Виставу, розходження з Міською Управою в справі дешевих вступів для шкільної молоді, диспути з численними фірмами, що виставляють на Світовій Виставці та бойкот Бюра Міжнародних Виставок в Парижі, яке не дало свого дозволу на виставку тому, що недавно була у ЗДА Світова Виставка у стейті Вашингтон. Та Дирекція Нюйоркської Світової Виставки перемогла все те і з надією чекає на 22-го квітня, коли оживе 646-акрова площа на луці Флашінґ на Квінсі. Виставка має свою пісню-гимн і свій Фестиваль та вибір королеви, але найцікавіші покази на Виставці творитимуть павільони фірм-колосів: Дженерал Моторс, Форда і Крайслера. „Футурама" — Дженерал Моторс зможе „перевести" 70 000 осіб денно в „ґльобальну майбутність". Чуда й дива будуть у павільйоні фірми Форд, де відвідувачі зможуть „їздити автами" в минуле і майбутнє". Крайслер, як звичайно, не виявляє наперед своїх плянів.

В Ню Йорку засновано відділ ОМУА

Ню Йорк. (Л. К.) — 19 січня 1964 р. в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку відбулися організаційні збори нюйорського відділу Об'єднання Мистців Українців Америки, який гуртує образотворчих мистців, мистецтвознавців і студентів мистецтва Ню Йорку і околиці. Збори відкрив голова головної управи ОМУА Сергій Литвиненко. Предсідником зборів вибрано архітекта Івана Жуковського, а секретарем малярку Дарію Костів. При приявності 50 мистців і запрошених гостей, члени ініціятивної групи (вибрані головною управою ОМУА) Володимир Ласовський, Любомир Кузьма і Антін Малюца з'ясували завдання відділу і плян його діяльности. Після широкої дискусії 40 мистців і мистецтвознавців підписали заяви про вступлення в члени нюйорського відділу ОМУА. Тоді вибрано управу цього відділу в такому складі: голова — Володимир Ласовський, заступник голови — Любомир Кузьма, секретар — Рожа Шуль, скарбник — Михайло Черешньовський, референт молодих кадрів — Антін Малюца, заступник цього референта — Микола Неділко, члени управи — Петро Холодний, Роман Пачовський, Володимир Бачинський. Контрольна комісія — Михайло Осінчук, Іван Паливода, д-р Микола Кузьмович. Також вибрано жюрі відділу в складі: Антін Малюца, Микола Неділко, Любомир Кузьма, Михайло Черешньовський, Зиновій Онишкевич, Александер Климко, Рожа Шуль. Засновалася студентська секція, на голову якої вибрано Анну Рейнарович, мистецтвознавча секція з головою Антоном Малюцою і заступником голови Миколою Кузьмовичем, і секція мистців-аматорів.

В НЮ ЙОРКУ ВІДБУДЕТЬСЯ ВЕЧІР ФЕЙЛЕТОНІВ ІКЕРА

Ню Йорк. — Літературно-Мистецький Клюб у Ню Йорку влаштовує в п'ятницю 24-го січня ц.р. вечір фейлетонів відомого українського гумориста, фейлетоніста „Свободи" — Івана Керницького-Ікера, з музичною ілюстрацією Марії Цісик (фортепіяно). Будуть читані нові недруковані фейлетони і нариси Ікера. Вступне слово виголосить Борис Ржепецький. Початок о год. 8-ій веч.

Місія Роберта Кеннеді на Далекому Сході увінчалась успіхом

Джакарта. — Генеральний прокуратор Роберт Кеннеді, висланий президентом Джансоном з місією замирити Маляйзію, Індонезію і Філіппіни в їхньому спорі, що грозив розпаленням війни, в яку могли бути втягнені також великодержави, заявив, що в загальному осягнено порозуміння. Цю його заяву доповнив американський амбасадор в Індонезії Говард Джонс, який був приявний на двогодинній новій нараді Роберта Кеннеді з індонезійським президентом Сукарном. Кеннеді мав вже довші наради з Сукарном в Токіо, після чого він їздив до Манілі на розмову з філіппінським президентом Масапаґалем і до Куаля Люмпуру на нараду з малязійським прем'єром князем Абдул Рахманом. Рішено, що в найближчому часі міністри закордонних справ Маляйзії, Індонезії і Філіппін переведуть нараду в Банґкоку, в Сіямі, а в половині лютого стрінуться в Пномпенгу, в Камбоджі, президент Філіппін Масапаґаль і прем'єр Маляйзії Абдул Рахман. Філіппіни, які разом з Індонезією не визнали проголошеної в половині вересня мин. року нової держави Маляйзії, буцім-то готові визнати її й обмінятись дипломатичними представництвами. Зате в Банґкоку, або в Токіо відбудеться з'їзд названих лідерів Маляйзії і Філіппін разом із індонезійським президентом Сукарном задля остаточної полагоди конфлікту. В ділі замирення тих країн активно діяла також дипломатія Австралії і Нової Зеляндії. Погроза Сукарна, що він „знищить" Маляйзію, яка має союз з Британією, Австралією і Новою Зеляндією, стривожила всі ці країни, як можливість спровокування війни. Сукарно почав висилати свої війська для ведення партизанки проти Маляйзії, але покищо вона не звернулася до ніодного свого союзника за військовою допомогою. Роберт Кеннеді перебуває ще в Індонезії та прилетить відтіль до Сіяму.

Вільний Китай зірве з Францією взаємини, якщо Франція визнає Пейпінґ

Париж. — Вільно-китайську уряд, що перебуває на Тайвані (Формозі) поінформував французький уряд, що він зірве з Францією дипломатичні взаємини, якщо Франція визнає комуно-китайський режим. Вільні китайці вважають, що визнання Францією комуністичного режиму буде запереченням права й змагання китайців скинути комуністичний режим і що це справа принципу, який виключає концепцію „двох Китаїв". У цьому дусі вільно-китайський уряд поінформував французького шарже д'аффер на Тайвані, Пієра Саляда, пригадавши прецедент, що коли ляоський „невтральний" уряд Суванни Фуми рішив визнати комуно-китайський режим, Вільний Китай негайно відкликав з Ляосу свого амбасадора і зірвав з Ляосом дипломатичні взаємини. Французькі керівні кола сподівались що можна буде визнати комуністичний Китай без зірвання взаємин з Формозою. ЗДА даремно старалися переконати уряд Чіянґ Кай-шека, щоб він не зривав взаємин з Францією. З другого боку Франція рішена визнати китайських комуністів без уваги на опозицію збоку різних своїх союзників, між ними в першій лінії збоку ЗДА і Західньої Німеччини. З цього приводу — американсько - французькі взаємини знову надзвичайно погіршились.

Марія Балук вийшла заміж за генерального консула Арґентини в Шикаґо

Шикаґо. — Відома вже також широкій американсько-українській громаді з своїх минулорічних виступів - концертів наша молода співачка з Арґентини, Марія Балук, вийшла тут перед двома тижнями заміж за генерального консула Арґентини в Шикаґо, Равля Ляскано. Молоду пару благословив ВПреосв. Ярослав Ґабро, єпископ дієцезії св. Миколая в Шикаґо. Пані Балук-Ляскано, разом зі своїм чоловіком-дипломатом уже була приявна на деяких українських імпрезах, а в найближчу неділю, 26-го січня, вона візьме активну участь — при акомпаніяменті проф. Ігоря Білогруда — у мистецькій програмі імпрези, яку місцева громада влаштовує для вшанування роковин Української Державности і Соборности в залі школи Шопена. Святочну промову на цій імпрезі виголосить, як уже інформовано, полк. Константин Мандзенко. Консул Р. Ляскано мав би вкоротці обняти пост амбасадора своєї країни в Парижі.

● **Посол до британського парляменту** з Партії Праці Моріс Едельман виявив, що зараз після закінчення останньої війни тодішній Папа Пій XII сказав йому на приватній авдієнції, що він, Папа, видав був під час війни такий обіжник до всіх католицьких єрархів в Европі, щоб католицькі духовники помагали і скривали переслідуваних німцями жидів. Едельман є президентом Англійсько - жидівського Товариства і таврував п'єсу, яка атакує Папу Пія XII, що той буцім-то не виступив був проти переслідування жидів.

● **Хрущов** запросив індійського прем'єра Неру, щоб той переводив час видужування після своєї останньої важкої недуги в Совєтському Союзі. Неру подякував, але мабуть буде заслабий, щоб виїздити з Індії в далеку дорогу.

АМЕРИКА ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПРОТИ КОМУНІСТИЧНИХ САБОТАЖІВ В ПАНАМІ

Вашингтон. — Державний секретар Дін Раск перестеріг на засіданні Між-американської Мирової Комісії Організації Американських Держав, що теперішній американсько-панамський спір сприяє комуністичним плянам перевести саботажі в Панамському каналі. Державний секретар не розглядав ближче можливости комуністичних саботажів, але цю його пересторогу приявні зрозуміли, як заклик до приспішення заходів в напрямку згоди між ЗДА і Панамою. Коментатори звертають увагу, що та заява, зроблена державним секретарем, напевне спиралася на добрих інформаціях, що їх дістали американські чинники про пляни й затії кубинських комуністів, найактивніших на терені Панами. Те перше засідання Мирової Комісії, на яку складаються представники п'ятьох латино - американських країн, відбулося в минулу середу в полудне у Вашингтоні. На четвер була призначена нарада тієї Комісії з президентом Джансоном. Хоча панамський уряд заперечить, наче б кубинські емісарі й аґенти брали активну участь в недавніх протиамериканських заворушеннях, проте нема сумніву, що так дійсно було. Американська дипломатія вказує на ту ролю кубинських аґентів в панамських подіях як на ще один доказ, що не слід легковажно ставитися до режиму Фіделя Кастра на Кубі, який перетворив її у центр для експорту комуністичної революції в різні країни — не тільки латино - американські, але — як показує досвід з Занзібаром, — також в африканському обширі. — Дін Раск обіцяв Між - американській Мировій Комісії, що він візьме на увагу скаргу Панами, що ЗДА, припинивши економічну допомогу Панамі, виконує на неї економічний натиск, щоб здобути політичні користі. До З'єднаних Держав прибула також 5-членна делеґація панамських купців і промисловців. Лідер тієї групи, Октавіо Фабрера заперечив, наче б Панама могла перетворитись у „другу Кубу" та заявив, що вона звернеться до комуністичних країн за допомогою тільки тоді, коли б ЗДА застосували супроти неї „масивні економічні репресії". Панамський амбасадор в Об'єднаних Націях, Аквіліно Бойд, стрінув ту панамську господарську делеґацію на летовищі в Ню Йорку. Він признав, що панамсько - американські відносини стали „делікатними й вибуховими", але ствердив, що він знайшов в Америці „дуже прихильну атмосферу" для порозуміння.

Куба визнає атомовий договір — в заплату за допомогу від СССР

Москва. — В комунікаті, що його проголосив ТАСС наприкінці офіційних відвідин Фіделя Кастра в Совєтському Союзі, сказано, що Куба прихилилася до становища СССР в справі атомового договору та що вневдовзі ратифікує його. Куба була одною з нечисленних країн, які не ратифікували того договору, солідаризуючись з Комуністичним Китаєм, який той договір визнав був за „капітуляцію" Совєтського Союзу перед „американськими імперіялістами". Фідель Кастро намагався зберігати „невтральність" у спорі між Москвою і Пейпінґом. Тепер він одверто визнав правильність хрущової політики „мирного співіснування" та зазначив публічно, що московський договір про частинне припинення ядрових експериментів є „кроком на шляху до миру". Цей зворот Фіделя Кастра в сторону СССР прийшов внаслідку нового торговельного договору, що його Совєти підписали з Кубою. За тим договором СССР спровадить з Куби в 1965 році 2,100.000 тонн нерафінованого цукру, 3 мільйони тонн в 1966 р., 4 мільйони тонн в 1967 р. і 5 мільйонів тонн в кожному з наступних років, платючи по 6 центів за фунт. За торговельною умовою Куби й СССР з 1961 р. Куба мала доставляти комуністичним країнам річно по 4,860.000 тонн неочищеного цукру, однак вона не могла виконати того замовлення. Теперішня зревідована умова дає змогу Кубі частину свого цукру експортувати до західніх країн в заміну за потрібні їй машини та ступнево збільшувати експорт паралельно із збільшування продукції цукру. Фідель Кастро залишається ще „приватно" в Совєтському Союзі.

Ізраїль погрожує арабам „дією" у випадку саботування його водних плянів

Тель Авів. — Ізраїльський прем'єр Леві Ашколь заявив, що коли б арабські сусіди Ізраїлю пробували саботажами перешкодити плянові наводнення пустині Неґев водами Йордану, то він, Ізраїль, почне „діяти". За цією погрозою виразно скривається загроза нової ізраїльсько - арабської війни. Однак арабські країни, мабуть, також приготовляються до воєнної розправи проти Ізраїлю і з цією метою вирішили на минулотижневій конференції монархів і президентів 13-ох арабських держав у Каїро — покликати до життя спільний генеральний штаб і поставити на його чоло шефа штабу збройних сил Об'єднаної Арабської Республіки, генерала Амера. На тій „вершинній" конференції в Каїро вирішено протиставитись згаданому наводнювальному плянові Ізраїлю, виходячи з засновку, що Йордан — це арабська ріка, — але подробиць того арабського пляну не виявлено. У газетах появився тільки натяк, що Сирія, Йорданія і Ливан зобов'язались відвернути річища всіх допливів до Йордану, щоб зробити Йордан непридатним для наводнювальних плянів Ізраїлю. Речник Державного Департаменту у Вашингтоні признав, що можна сподіватися нової поважної кризи на Середньому Сході та заповів, що Америка не буде спокійно придивлятися, якщо там мала б вибухнути війна.

У СВІТІ

● **У Лондоні** розпочалась судова розправа проти 20-ох осіб, оскаржених в безпосередній або посередній участі в минулорічному нападі на потяг, з якого пограбовано 7 мільйонів дол. Все одно, між оскарженими нема лідерів того нападу і не відомо, чи поліція знає всі подробиці змови. Відзискано теж дуже малу частину пограбованих грошей.

● **У Східньому Пакістані** пропав римо - католицький духовник, американець, 28-річний Ричард Новак. Востаннє бачили його в четвер минулого тижня, як він виїхав на ровері з католицького коледжу в Дакка у Пакістані, на якому працював, як інструктор при катедрі філософії. В минулому місяці відбулися у Східньому Пакістані криваві заворушення між гіндусами і мусульманами.

● **В Західній Німеччині** відбувся в минулому тижні восьмий з черги судовий процес проти підстаршин, оскаржених у грубому поведенні з рекрутами, внаслідку якого деякі рекрути пішли до шпиталю, а один і з них — помер. Соціялістична західньо - німецька преса оскаржила міністерство оборони, що воно толерує методи колишньої пруської „муштри".

„ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ" ПРОГОЛОШЕНО В ПОВІТІ НАССАВ

Гемпстед, Н. Й. — 22-го січня ц. р. над урядовим будинком повіту Нассав на Лонґ Айленді уперше в історії повівав, побіч зоряного американського, синьо - жовтий український національний прапор, а в цілому повіті цей день був проголошений, як „День Української Незалежности". Відповідну проклямацію в цій справі врочисто підписав виконавець повітової влади Юджін Г. Нікерсон в п'ятницю, 10-го січня 1964-го року, в приявності великої української делеґації, яку й видно на фотознімці. Проголошення „Дня Української Незалежности" вистарався з уповноваження Відділу УККА в Гемстеді адв. Володимир Атляс. В делеґації взяли участь (на фото зліва): Джордж Дранс, Микола Курчак, Микола Кравчук, виконавець влади повіту Юджін Нікерсон, адв. В. Атляс, М. Ільницький, о. С. Квартучі з української католицької парафії св. Володимира в Гемстеді, Степан Ковальчук, о. Василь Чекалюк з української православної парафії св. Михайла в Юніондейл, Барбара Гураль, Галина Небожинська, Алісія Гураль, Христина Гураль, Іван Сельський — голова гемстедського відділу УККА, Анна Чекалюк, Надія Сольська, Софія Калиновська, Тарас Пищинка, Іванна Солтис, Андрій Веремчук, Василь Пищинка, Ляриса Чекалюк, Лідія Солтис, Ол. Калинський.



СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Оптимістичний бюджет

Бюджетовий прелімінар президента Л. Б. Джансона на 1964/65 рік, запропонований Конгресові в минулий вівторок, можна загально схарактеризувати, як плянування державного господарства на базі оптимізму в дальший економічний розвиток країни і водночас на базі зберігання рівноваги між потребою ощадности і потребою видатків на нові, головно соціяльно-економічні цілі. Щоб протидіяти загальній критиці, головно збоку опозиційних республіканців, що демократичний Уряд є режимом „марнотратним", з нахилом охоплювати державним апаратом і його контролею щораз нових ділянок громадського життя, без уваги на покриття із здорового джерела прибутків, — щоб протидіяти тій критиці, Джансон пропонує новий бюджет на $500 000 000 менший, як у біжучому році. Коли речники президента Кеннеді з гордістю говорили про 100-більйоновий бюджет, як ніби доказ зросту економічної могутности країни, Джансон обмежується сумою 97 900 000 000. По стороні прибутків Президент передбачає податкові впливи на $93 000 000 000, тобто на 6.400 000-000 більше, як у цьогорічному бюджеті. Таким чином дефіцит на рік 1964/65 звужується до $4 900 000 000, отже на кругло половину дефіциту, який буде до 1 липня ц. р.

Але, як сказано вище, боронячись проти закидів консерватистів щодо зайвого видаткування, Президент одночасно йде на руку тим ліберальним колам, які наполягають на активному сприянні соціяльним реформам, що йде по лінії проголошеного Президентом гасла „боротьби проти бідности". Президент виразно заявляє, що „ощадностевий бюджет не потребує і не повинен бути бюджетом застою... тобто, я вірю, що цей бюджет є бюджетом економії і поступу". Реалізуючи гасло боротьби проти бідности, Президент пропонує витратити один більйон на перевишкіл нефахових робітників, на підвищення освіти та поліпшення стану здоров'я молоді і на створення більшого числа варстатів праці. Підвищення бюджетової суми на Корпус Миру відповідно до збільшеного числа добровільців з 10 500 до 14 000 — це теж данина соціяльному рухові. Рахуючись із національною амбіцією американців та з престижем країни, Президент сприяє програмі дальшого дослідження космічного простору, не закидаючи первісної цілі — вислати американську людину на Місяць до 1970-го року. Америка, — заявив Президент, — „не може купувати другого у черзі квитка на на Місяць". Президент бере так само на увагу неприхильні настрої у відношенні до допомоги закордонові. Тому він поменшує на $200 000 000 цьогорічну допомогу з останньої схваленої Конґресом суми $3 300 000 000, а на $1 100 000 000 000 у відшенні до суми, що її первісно вимагав Дж. Ф. Кеннеді. Зменшується також видатки на оборонні цілі, зберігаючи їх все ж на висоті $54 000 000 000, що означає понад половину всіх інших державних видатків.

Новий свій бюджет Президент тісно зв'язує із проєктованим зниженням прибуткового податку на $11 000 000 000. Тому він наполягає на якнайшвидшому схваленні того закону. Отож оптимізм Президента щодо дальшого розвитку американської економіки спирається на вірі, що зменшення вплив на $11 000 000 000 з безпосереднього прибуткового податку скерує ту суму на інвестиції в промислі і на пожвавлення торгівлі, що з черги збільшить впливи до державної каси в інших позиціях.

Очевидно, що тільки згодом, „з долини", можна буде оцінити, наскільки оптимістичні передбачення Президента були правдиві, наскільки вони є висловом реальної оцінки, а не — бажання.

Дерусифікація в ... Румунії

Американська преса останнім часом широко розписується про новий прояв лібералізації комуністичних режимів у т. зв. сателітних країнах і в зв'язку із цим про зменшення тиску Москви на сателітів та їх культурне й політичне життя.

Найбільш актуальним прикладом цієї нової „відлиги" мали б бути виявлені недавно в Румунії тенденції відрусифіковування тієї країни, зв'язаної етнічно і культурно із Заходом, передусім із Францією. Справа в тому, що Москва, окупувавши Румунію своїми арміями наприкінці другої світової війни, вживала всіх можливих заходів, щоб Румунію зрусифікувати, наблизити її мову, культуру й ціле життя до совєтських штампів і зразків, викоренити в ній усі залишки духової пов'язаности із Заходом. Для тієї мети в Румунії позасновувано масу совєтських установ, інститутів, видавництв, книгарень тощо, здебільша з обов'язковим додатком у назві „руса", значить російський. В усіх школах встановлено обов'язкове навчання російської мови, а в румунську мову введено багато російських слів, і з тією ж ціллю „спрощено" чи точніще совєтизовано навіть румунський правопис. Всі ці совєтські заходи, як і в інших окупованих Москвою країнах, проводилися з допомогою місцевих холуйських елементів самих таки румунів, готових про кожній нагоді вислуговуватися Совєтам. Все це привело у висліді до виразної русифікації всього румунського життя, але водночас із цим також до проявів опору свідомої румунської інтеліґенції і широких селянських мас проти совєтських намагань до „зближення" і „злиття" румунської мови і культури в одному російському морі.

Під тиском зміцнілого останнім часом опору проти всяких проявів русифікації громадського і культурного життя, румунський комуністичний режим, що його очолює Георгію-Деж, пішов на деякі поступки, ліквідуючи на терені Румунії різні совєтські установи чи змінюючи їх назви, набридлі для національно думаючих румунів. Існуючий досі в Букарешті Інститут Російської Мови і Літератури ім. М. Горького, що був головним осередком совєтського впливу, переформовано у факультет слов'янських мов при Букарештському університеті. В початкових і нижчих школах скасовано навчання російської мови до 8-ої кляси. Має бути скасовано навчання російської мови також у вищих клясах. В жовтні минулого року румунський комуністичний уряд припинив видавання друкованого румунською мовою совєтського журналу „Тімпурі Ної" (Новий Час). Замість нього почав виходити вже під румунською редакцією тижневик „Люмеа" (Світ). Восени 1963-го року закрито в Букарешті велику совєтську книгарню, яка була головним центром заливу Румунії російськими виданнями. Позмінювано на румунські назви цілого ряду театрів, товариств та інших установ, що були найменовані на пошану різних російських діячів. Румунські письменники і філологи почали широку акцію для відрусифікування румунської мови і правопису.

Такого роду тенденції до відрусифіковування Румунії викличуть, треба сподіватися, наслідування їх в інших сателітних країнах, які вже мають досить накидуваної їм з Москви русифікації. Дуже можливо, що знайдуть ці тенденції деякий відгомін і в сусідній з Румунією Україні, що її Москва пляново й основно русифікує в усіх ділянках життя, зокрема в культурі і в мові і скріплюють боротьбу із заливом російщини також і діячів української культури і широкі кола свідомої національно молоді. Бож на Україні, ще більше як в Румунії, русифікаційний натиск став уже просто нестерпний.

Ярослав Курдидик

ЗА КУЛІСАМИ ПАНАМИ І ЗАНЗІБАРУ

Прочитавши наведений вище заголовок, хтось може поставити питання: що є спільного між цими розташованими на двох континентах країнами і чому якраз про ці два нові політичні вогнища хочемо дещо сказати?

Не зважаючи на тисячі миль, що відокремлюють Панаму і Занзібар, діяла там та сама злочинна рука — рука Москви через її експозитуру з осідком на Кубі. І коли хтось в останніх днях слідкував за тим, як насвітлювала ці справи московська преса, як за нею вунісон підтягувала преса сателітних васалів і різного роду та фарби комуністичних поплентачів, скільки в тому всьому було гістеричної радости, тому ясно, чому Кастро удостоївся такої почести, що його запросив червоний Гітлер - Хрущов до СССР, а при зустрічі обіймав та пригортав до своїх грудей, немовби рідного сина...

Коротко про події в Занзібарі. Президент тієї африканської країни Абейд Каруме та його Афро-Шіразі партія, яка примусила султана зректися, зайнята тепер відомою при всіх комуністичних переворотах „чисткою ворогів народу". Банди „добровільців", вишколених у спеціяльному таборі на Кубі, виарештували сотні „підозрілих" осіб, і почали з ними розправлятися за типово комуністичним зразком: міністра фінансів і ще одного високого державного урядовця повісили під рев міського шумовиння, декількох „зрадників народу" обілляли бензиною і спалили живцем, а багатьох розстріляли тільки для того, щоб не залишилося свідків, як „караюча рука революції" грабила населення і напастувала жінок. Американського консуля і чотирьох кореспондентів видалено поза межі Занзібару.

Всі ці „подвиги" душогубів прибрали таких розмірів та форм, що сам „президент" із своїми довіреними співзлочинцями заходився їх присмирювати, роззброювати і заповняти ними імпровізовані концентраційні табори. Як виходить з авторитетного ствердження члена американської амбасади С. Майсла, в перебранні влади головну ролю віграла „елітарна чота", зложена з кубинців. А серед осіб, які брутально захопили англійську „Кейбл енд Вайрес Ко", один з урядовців пізнав кубинського механіка, що працював у тій фірмі.

Про події в Панамі комуністична преса подає численні статті під сенсаційними заголовками: „Нелюдський злочин у Панамі"; „Американські колоніялісти у Панамі"; „Американці мордують людей, які хочуть волі", і. т. д., а кубинських снайперів, які вистрілювали американських вояків, називає „ідеалістами і героями, які гинуть за справу визволення".

Про причину заворушень у Панамі появилась повінь вісток з таким різнородним насвітленням, що виловити з усього цього переконливі дані, які дозволили б „станути на твердому ґрунті", не так легко. Може найлегше зорієнтуватися про події в Панамі, коли підійти до них з основного штанд-пункту. Отож, комунізм у Панамі має два інструменти, за допомогою яких він там діє: нелеґальний, підпільний, що його фінансує і підсилює Москва через Кубу, і другий — леґальний, представлений в лівому крилі Соціялістичної партії, що має понад 30 000 здисциплінованих членів. Керівники обох цих інструментів — комуністи.

Тактика прокастрівських елементів у Панамі проста: поглиблювати й зозз'ятрювати ненависть до ЗДА у зв'язку з Каналовою Зоною, нацьковувати їх проти „сикі", що „мусять залишити територію Панами так само, як залишили вони Кубу", а боятися нічого, бож американці „все одно не вживуть сили". Отже, висновок з того такий, що Панама мусить стати такою самою, як кастрівська Куба.

Американська розвідка призбирала в цій підривній справі багато цінного матеріялу, і тому останніми подіями в Зоні Каналу могли бути заскочені лише „сірі громадяни", але не ті, яким доручено її оборону.

Кастроїзм у Панамі поширився передусім серед студентської молоді та значної частини педагогів, не згадуючи вже про те, що майже в усіх державних установах комуністи мають своїх поплентачів. Дуже поширені в Панамі два підпільні комуністичні часописи, а найбільшу „братню допомогу" подає місцевим комуністам радіовисильня з Куби. За „головну кватиру комунізму" уважають університет в Панамі, в якому група лівих студентів із т. зв. „твердого ядра", в 1963-му році здобула провід у студентському житті.

Очолювана президентом Чіярі коаліція, що складається з півтузеня партійних фракцій, має мало виглядів на перемогу в чергових виборах, які відбудуться у травні. Експерти у справах Панами твердять, що комуністи перехитрили уряд і ставлять тепер своєю ціллю націоналізацію Панамського каналу, отже саме те, що зробив Нассер у 1956-му році із Суезьким каналом.

Коли зважити, якими важливими комунікаційними воротами між обидвома океанами є Панамський канал не тільки з економічної точки зору ЗДА, але — ще більше — із стратегічної, то, очевидно, ЗДА, погодившись на деяку модифікацію в цьому обширі, ніколи не погодяться передати канал під цілковиту контролю панамців, керованих через Кубу московськими руками. Поінформовані журналісти припускають, що поїздка Кастра до Москви стоїть у тісному зв'язку з тим, що діється в панамському обширі. Москва, загніздившись на Кубі, намагається вдарити тепер ЗДА у найбільш невральгічне місце, через яке вдержується і рівноважиться їх зовнішня національна оборона.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їй кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

ЧИ ЗДА ПРИЙМУТЬ МЕТРИЧНУ СИСТЕМУ?

Контроверсія щодо впровадження в цій країні метричної системи для вимірювання довжини й ваги сягає приблизно початків ЗДА. Президенти Томас Джефферсон, Джеймс Медисон, а навіть й славний Джордж Вашинґтон надаремно форсували в Конґресі сміливий проєкт метричної системи. В 1902 і 1926 роках двічі незначною більшістю голосів перепав у Конґресі законопроєкт цієї зміни. З початком січня цього року втретє у новітній історії цієї держави внесено одночасно до обидвох Палат проєкт у цій скомплікованій справі. Автором його є сенатор Клейборн Пелл, демократ із Ровд Айленду.

Сенатор Пелл вважає, що нарешті прийшла пора замінити стару американську систему міри й ваги загальноприйнятою у світі метричною системою. На його думку, це буде „довгоочікуване й благословенне для Америки зближення з рештою світу, прийняття своєрідної міжнародної мови, яку легко вивчити". В останніх десятиліттях багато країн прийняли метричну систему, за вийнятком країн англосаксонської культури, які й досі тримаються цупко своїх інчів, фунтів та ґальонів, витворюючи парадоксальну ситуацію в науковій і господарсько - економічній структурі світу, каже цей сенатор.

Свою сміливу тезу сенатор Пелл мотивує твердженням, що, почавши від 1876-го року, ЗДА прийняли метричну систему для своїх монет, заступивши непрактичні британські форми монетарного числення. Далі, окремим актом Конґресу запроваджено в 1894-му році метричну систему для електричних обчислень. Отже, існує поважний прецеденс щодо таких радикальних замін в усій економіці ЗДА.

Сантиментальний арґумент, мовляв, американці задоволені з існуючої системи мір і ваги, зовсім не оправдується у наші дні, насичені революційними осягами в техніці, в космічних проєктах, зокрема в оборонних проблемах. Якби Совєти бачили користь для себе в англосаксонській системі інчів і футів, то вони не завагалися б, навіть коштом велетенських зусиль — „наздогнати" ЗДА у цьому важливому секторі змагу за першість — і завели б у своєму царстві нашу систему, каже сенатор Пелл.

Великий прихильник реформи існуючої в ЗДА системи мір і ваги, атомовий науковець проф. Едвард Теллер, розвиваючи думку згаданого сенатора, заявляє: „Якщо ми не змінимо нашої системи, то, без сумніву, програємо бій в економічному змагові із Совєтами. Без огляду на кошти, вложені в цю реформу, без огляду на недогоди й комплікації, сполучені з цією реформою, сучасне покоління мусить її здійснити".

В дискусії, у зв'язку із внесеним до Конґресу законопроєктом сен. Пелла, забрали слово визначні військовики й промисловці. Речник Пентаґону, Александер Флекс, асистент секретаря летунства, заявив: „В основному науково-дослідні установи нашої країни користуються метричною системою, але ті з них, які все ще вживають дотеперішньої системи, не мають поважних застережень щодо конечних змін".

Чи не найбільш промовистим арґументом противників такої реформи є фінансові калькуляції. Представники індустріяльного велетня „Дженерал Моторс" обчислюють, що така зміна коштувала б ЗДА астрономічної суми — $26 000-000 000. Фінансисти крайової корпорації „Дженерал Електрик" подають цю суму на — $200 000 000, а фахівці з Стенфордського Дослідного Інституту на — $11 000 000 000.

Найгостріші опоненти законопроєкту — це в першу чергу представники великого бізнесу, а за ними хмари дрібних промисловців і купецький світ. Нова система, на їхню думку, внесла б в економіку країни хаос, обнизила б продукцію і в результаті цього ослабила б оборонний потенціял. Забрало б дуже багато часу й грошей, щоб переключити продукцію і витренувати мільйони персоналу на таку драстичну зміну, кажуть одностайно опоненти сенатора Пелла.

Існує також компромісова група, яка пропонує розкласти реформу на 10-20 років, щоб дати змогу індустрії, населенню і школам поступово звикати до нової системи. Прихильники такої повільної зміни, за словами їхнього головного речника д-ра А. В. Остина, директора Державного Бюра Стандартів, покликаються на такі факти:

1) Частина американської індустрії, зокрема індустрія фармацевтики, доброхіть і безболізно запроваджує метричну систему для своїх продуктів широкого вжитку;

2) Японія та Індія послідовно, але дуже обережно і успішно переключають всю свою індустрію на метричну систему.

Метричну систему почали вводити в Европі під час Французької революції. У 1875 році низка західноевропейських держав уклала так звану „Угоду щодо Метра", яка й дала назву новій системі. Незабаром після того метрична система стала міжнародною окрім англомовних країн, отже й ЗДА.

Законопроєкт сенатора Пелла домагається не якоїсь радикальної зміни „вже завтра", але пропонує цілу серію глибоких і фахових студій щодо цієї проблеми, зокрема закликає обидві Палати Конґресу призадуматись, які добродійства може принести економіці, також й обороні ЗДА, така реформа.

Т. К.

НОВИЙ КАНЦЛЕР — НОВА ПОЛІТИКА

Мюнхен. — У жовтні минулого року відійшов від влади в Німеччині канцлер Аденауер, і на його місце парлямент вибрав Людвіґа Ерґарда. Хоч як довголітній міністер господарства і організатор „економічного чуда" Ерґард має велику популярність серед населення Німеччини, Аденауер і деякі інші співпартійці Ерґарда мали сумніви щодо його політичних талантів. Аденауер не раз висловлювався просто зневажливо про Ерґарда як політика, мовляв, він занадто лаґідної вдачі і не має „твердого хребта".

Можна думати, що неприхильне ставлення Аденауера до Ерґарда мало й іншу причину. Аденауер зв'язував долю Німеччини із Францією, зокрема з політикою генерала де Голя. Він знав, що Ерґард не задовольниться „малою Европою", зложеною із наує́р, і на його місце парляшого об'єднання европейських країн, як теж тіснішої співпраці із ЗДА.

15 - 16 січня цього року Ерґард відбув свою третю подорож за кордон. Першу візиту він склав новому президентові ЗДА Джансонові, потім побував у Парижі у де Голя і нарешті полетів до Лондону.

І в Парижі, і в Америці приймали Ерґарда з пошаною та сердечно, але не міг уявити новий німецький канцлер, що чекає на нього в Лондоні. Адже у Великобританії внаслідок двох світових воєн найбільше залишилося недовір'я до Німеччини. Частина великої британської преси, що є в руках лорда Біверврука, часто містить гострі статті проти Німецької Федеративної Республіки, які своїм тоном мало відрізняються від тону комуністичної газети „Дейлі Воркер".

Ерґард міг пригадати, як вороже прийнято в Лондоні у 1957-му році першого президента НФРеспубліки — тепер вже покійного — д-ра Гойса. Також Аденауер, бувши в Англії на розмовах з колишнім прем'єром Мекмілленом, не мав „доброї преси" в тій країні і не знайшов спільної мови з урядом Великобританії. Кажуть, що старий канцлер мав нехіть до англійців ще з того часу, коли комендант британського окупаційного корпусу усунув Аденауера з посту посадника міста Кельну. Отже, зробив те саме, що зробив з Аденауером у 1933-му році — Гітлер...

Під час відвідин Ерґарда в Лондоні часто згадувано слово „дружба". У Великобританії знають, що Ерґард обстоював і обстоює включення до Европейської Господарської Спільноти також Великобританії і що він та його міністер закордонних справ Шредер не мають охоти йти безкритично за політикою де Голя, який прямує до гегемонії Франції на европейському континенті.

У промовах в Лондоні Ерґард не шкодував обітниць, що він буде уживати всіх можливих заходів, щоб Великобританія увійшла до ЕҐСпільноти. Він сказав, що, на його думку, ЕҐС без участи Великобританії буде лише тулубом, отже тілом без голови й ніг.

Ці слова Ерґард міг промовити сміливо, бо він знає, що в Парижі повіяло іншим вітром. Де Ґоль, готуючись до президентських виборів, усвідомлює, що його пропаганда „великої Франції" не знаходить прихильного відгуку в масах. Тож французький президент збирається змінити політичну лінію і не робити перешкод для вступу Англії до ЕҐСпільноти.

Безперечно, також охота Ерґарда допомогти фінансово лондонському урядові викликала певні симпатії до нього: німецький уряд оплатить частину коштів на утримання британських дивізій у Німеччині; значні суми одержить також британська промисловість за зброю, яку має купити Німеччина для своєї армії.

П. А.

Д-р Лука Луців

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА

(У сторіччя з дня народження письменниці)

(IX)

Батько хотів би, щоб Сава „тяжкою працею" відпокутував „нечуваний гріх".

Старий Івоніка потішає свою жінку Марію тим, що Саві гірко на світі жити не через те, „що землі не має, а через щось інше". Коли мати таки гадає, що „Саву взяла туга за землю", то Івоніка зареготався. — „Тепер? спитав, — в дев'ятому році по женячці! Вісім років він був вдоволений, газдував, працював, як пристало кожному чоловікові... а нараз взяла би його туга? Звідки? Не плети дурниць, жінко, се не туга, Маріє!" Коли ж жінка впиралася при своїм, Івоніка „майже скрикнув: — Гріх!! — і вийшов хутко з хати".

Івоніка невмолимий, не хоче дати землі Саві, бо „хто хоче землю мати, той держиться її, як хрущ". Батько знав, що це Сава вбив брата Михайла, а мати цього не знала, чи радше не хотіла знати, щоб така трагедія сталася в її родині. Батько вірив, що після вбивства Михайла „настав дев'ятий рік, а в дев'ятім році, кажуть чомусь люди, дві речі сповнюються. Або виходить людський гріх наверх... або як не виходить, наступає кара Божа. Оце він вже давно чув, і чомусь йому страшно тепер цього дев'ятого року"!

Рахіра признається, що вона „за землею тужила, хотіла бути багачкою і газдинею". Тепер Сава зовсім зледащів, не дбає про дітей, які „йому не потрібні", а Рахіру ненавидить. „Вона пожерла в мене все: землю, і брата, і родичів, і людей, і цілий світ, що куди б я не пішов, вона волочиться за мною, але колись, — просичав він, звертаючись до неї, — колись настане цьому кінець. Буде він мені, але буде і їй, а тепер іду. Не жди мене більше. А як верну, то не верну на добре. Верну на смерть".

Кобилянська кілька разів згадувала в своїх автобіографіях, що вона читає, чи радше студіює Шекспірові трагедії; і оця недокінчена і невигладжена друга частина її „Землі" — показує дійсно Шекспірівську глибінь людських трагедій. Рахіра говорить:

— Буде йому і їм ще та земля ухами лізти, — буде вона їм ще не один раз сльози з очей витискати, як оце і мені. Вона вже закривавлена кров'ю брата, і тому не буде з неї нікому потіхи, хоть най дають її кому хочуть, мені все одно. Я маю її вже доста. А ви, тату, приходіть на ніч до нас, бо я боюся розбійника. Не за себе, — додала з якимось дикогордим легковаженням своєї істоти, — лише за діти. За себе мені байдуже. Лиш дітей жаль. Він їх не пожалує. Чулись-те — сказав: дітей мені не потрібно. А коли вони вже йому не потрібні, то вони мої".

Страшна трагізмом сцена між Савою й Івонікою в присутності Марії.

„Батько не вислухав синових слів до кінця, бо вже замахнулася його рука вдруге по синовій щоці.

Марійка спищала і кинулася до чоловіка.

— Ти здурів? — Кричала, закриваючи собою сина. — Здурів? Що чіпаєш його?

— Геть! — гримнув той на жінку, — ти не ліпша від нього і, де лиш можеш, гріха підпираєш. Геть мені з очей!

Відтак звернувся до сина:

— Ти чого прийшов? Вбити мене?

— Може, і вбити, — відповів син, — як яка чия доля.

— То вбий! — відповів батько і, відслонивши стару грудь, станув близько проти сина.

В того страшно в очах заблистіло, і грудь його почала важко віддихати, неначе б лиш перед хвилею сповнив якусь втомлюючу роботу.

— Я вже тобі давно на заваді, відколи Михайло пішов в землю. Я се знаю, — обізвався батько. — Але того, чого сподіваєшся, — ти не дістанеш.

Сава блиснув на нього очима.

— Може, і дістану.

— Хоть би і дістав, то воно тобі щастя не принесе. А з моєї руки його не дістанеш".

Савине лице поблідло, він обернувся і побачив матір зі сльозою в очах.

— Бувайте здорові, мамо! Подав їй руку і повернувся до дверей. Нараз, неначе б його щось попхнуло, обернувся назад до батька і, поклонившись йому низько, аж майже до землі, подався вдруге до дверей.

Мати встала.

— Ти куди, сину?

— Я, мамо, не іду жити, але вмирати.

І, не поглянувши більше ні на кого, вийшов.

Мати кинулася за сином, вибухаючи голосним плачем та супроводжуючи його з просьбами остатися, а старий, затиснувши зуби, не рушився з місця..."

На цьому закінчилася друга частина повісти „Земля", якої авторка не докінчила, залишивши тільки загальний плян, і то частинно німецькою, а частинно українською мовами.

Оця друга частина „Землі", надрукована аж після смерти авторки, обороняє її від закиду тих критиків, які гадали, що мотив убивства Савою брата Михайла пошкодив епічному стилеві цього твору. Остап Грицай писав про це так:

„Кобилянської „Земля" як її найобширніший малюнок із хліборобського світа, повинен би стати її найкращим малюнком величі і краси хліборобства, черпаної власне з природи і землі як його прапервісного елементу. Але випадкова, кримінальна акція, введена Кобилянською в роман з убиттям Михайла, зчинює тут такий хаос, бере таку переваґу над чисто ідейною стороною роману, що позитивні, творчі моменти хліборобського життя дедалі губляться, Михайло і його батьки являються вкінці безпомічними жертвами злющої землі („вона отворила пащу й забрала тебе"), а як фінал, останнє слово роману, лишається бажання Анни — відірвати маленького сина від землі. „З нього будуть люди — думає вона — як покине землю.

Якісь інші люди, як вона, як усі ті, що окружають її... Не розуміє ясно, чому, по якій причині, але відчуває це, щиро переконана". Анну „щось мов силує відорвати свого сина від землі".

Так кінчається перша частина „Землі", і такий її кінець міг викликати деяке застереження, але все таки не можна тепер критикувати авторку, бо ми знаємо, що її задум зовсім не був таким, яким хотів би його бачити О. Грицай.

Авторка закінчила першу частину „Землі" бадьорим акордом, в стилі своїх героїв і героїнь.

„Виросте син Анни, — в нім прокинеться батьківська, героїчна вдача, глибокий, віщий інстинкт по матері, — вони попровадять його в інший світ... І він сповнить ті надії...

Нема йому що до землі прив'язуватися, — урадили Марія і Петро, вона іноді лише самого горя наносить! Нема що до неї приростати! Вона не кожного щастям наділяє!"

О. Грицай гадав, що таке закінчення „Землі" є „запереченням того всього, що чуємо про зв'язок землі з хліборобом у „Битві", а опісля в романі „За ситуаціями" та й в інших творах Кобилянської. В неї ж момент підпорядкування людини під супремат рідної землі, звичайно такий сильний, що він і засудженому на смерть велить в останню хвилю життя думати про землю, а не про себе. Василь в оповіданні „Лист засудженого на смерть вояка до своєї жінки" прощається: „Марійко, не плач! Диви бо, не думай про мене. Думай за ту землю, котру тобі лишаю. За той зелений клаптик, через котрий журчить потік, де росте розлога верба, що з неї ми кожного року перед Великоднем рвали шутку".

ГУРТОК ПРИЯТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ В НЮАРКУ

За ініціятивою інж. Л. Савойки засновано в Нюарку-Ірвінгтоні, Н. Дж., Гурток Приятелів Української Книжки. До Управи ввійшли: Дарія Ярославська — голова, нот. Євген Стебновський — секретар, проф. Петро Чижик — організаційний референт, інж. Любомир Савойка справник. До Контрольної Комісії вибрані: Дарія Горняткевич і Роман Лапичак та Іван Пастух.

Як з самої назви видно, завданням Гуртка є опіка над рідною книжкою, над друкованим українським словом. В першій мірі Управа звернула свою увагу на публічні бібліотеки, в яких немає достатньої кількости українських книжок, з яких могло б користати наше громадянство. Розвиток українського відділу по публічних бібліотеках залежить від нікого іншого тільки від нас самих. Не поможуть цілі полиці наших клясиків, томи сучасних найбільш популярних, чи знаних авторів поважного, чи легкого змісту, як ніхто не буде їх позичати. Книжка мусить бути в руху, в обороті, щоб Управа бібліотеки бачила зацікавлення нею та доповнювала їх новими книжками. Можна також дарувати книжки через Управу „Гуртка Приятелів Української Книжки", за що жертводавець одержить від Управи Гуртка письмову подяку, а на книжці буде печатка з його (її) прізвищем. Але перш усього мусять бути охочі позичати їх.

Хоч кожному з нас дорога рідна мова, то чомусь українська книжка, яка саме цю мову розвиває і закріплює, стоїть осторонь зацікавлень нашого ширшого громадянства. Ніхто не спішиться її купити, малохто відвідує бібліотеки та домагається української книжки. Коли будемо продовжувати цю практику, то даремно сподіватися нам українських книжок в публічних бібліотеках і ніяк не заохотимо тим авторів збагачувати нашу літературу новими творами. Від купівлі книжок відмовляються люди, які не мають книгозбірень. Від випозичання книжок відхилюються ті, які думають, що це справа „книжників", або що в них немає часу на читання, немає зацікавлення темами, порушуваними в творах, немає, нарешті, (у старших віком) доброго зору, щоб висилювати його на дрібний друк. „Гурток Приятелів Української Книжки" опрокидує ці причини. Найголовніше є, щоб книжка була в руху, щоб був збут, щоб був попит і було зацікавлення нею, бо тільки тоді можна думати і говорити про розвиток української літератури, рідного слова взагалі. Ніхто нам його не відбере, ніхто нам його не спотворить, якщо самі будемо дбати про його красу, чистоту і розвій. А це слово, ця рідна мова — це книжка. Якщо немає в наших домах місця на рідну книжку, то треба подарувати їх бібліотекам, передати кудись далі, але обов'язково купити. Багато грошей йде на цілком непотрібні, і, навіть, шкідливі для здоров'я речі.

Управа Гуртка Приятелів Української Книжки сподівається, що громадянство Нюарку-Ірвінгтону розуміє вагу розвитку рідного слова і в першій мірі виробить посвідки в публічних бібліотеках, які є безкоштовні та буде масово випозичати книжки і домагатися тих, яких там немає. Апелюємо до Шановних Громадян різного віку, які, випозичають книжки в якій завгодно мові, не забули поглянути теж до українського відділу та вибрали і там щось для себе. Управа Гуртка сподівається, що багато громадян впишеться у члени. Вписове тільки одного доляра і більш ніяких вкладок.

У дальшому розвитку своєї праці Управа Гуртка Приятелів Української Книжки — задумує влаштовувати товариські зустрічі, на яких має намір знайомити своїх гостей з авторами, з літературними новинами, розважати їх мистецьким читанням творів тощо.

Зацікавлених вписатися в члени „Гуртка Приятелів Української Книжки", або охочих віддати книжки до публічних бібліотек, просимо звертатися до справника інж. Л. Савойки на таке число телефону: ES--1782.

Дарія Ярославська

„Жива Газета" „Самопомочі" в Шикаґо

Відбулася вона в неділю 15-го грудня 1963 в переповненій залі Українського Національного Музею і оправдала сподівання „читачів", які зібралися послухати її. Керівником і організатором „газети" був культ. - освітній референт „Самопомочі" Ів. Красник.

Першим виступав Мирон Куропась, відомий діяч молодечої організації МУН, головний радний УНС. Його доповідь на тему „Проблема навчання української історії в ЗДА" рула оригінальна. Зокрема вона цікава для учителів.

Незаперечним і прикрим є факт, що наша молодь відходить від українського життя. Шукаючи причин цього явища, прелеґент спостерігав спосіб навчання історії України по молодечих організаціях та рідношкільних закладах і прийшов до висновків про причини неуспішности того навчання, що напевно є і при навчанню інших предметів українознавства. На його думку є такі причини відходу української молоді від української справи.

1. Більшість українських учителів думають, що дістають дітей, які вже знають, чому мають учитися в українській школі. А в дійсності численні діти ходять до рідної школи в більшості з примусу.

2. Багато учителів в рідних школах є перемучені своїми заробітковими працями в фабриках. До української школи вони йдуть вже без енергії, щоб виконати свій громадський обов'язок. Тому в процесі навчання учитель не має не лише відповідної енергії, але йому бракує нервів, терпеливости й захоплення для досягнення мети.

3. Багато учителів не змінюють старих методів навчання на кращі, новіші. При викладах не уживають живих показних матеріялів, не демонструють мап, образів, яких, зрештою, ми й не маємо для предметів українознавства. Це відохочує дитину, і не дає їй захоплення при слуханню сухих лекцій. Бо ж в американській школі наші діти звикли до фільмів, багатобарвних таблиць, кольорово ілюстрованих книг, розкішних мап. Тому на навчання українознавства і на українських учителів дитина така дивиться як на щось нижче.

4. Виною українських учителів є те, що вони по 15-ти роках побуту в ЗДА „не знайшли себе в Америці", не опанували англійської мови і при навчанню видко в них „легке" відношення до Америки.

5. Учителі думають, що вони повинні боротися проти американізації. Вони Америку знають тільки з американських газет, хоч американські часописи не дають правдивого образу цієї держави. Наші ж діти „мають далеко глибший горизонт як учителі українознавства і тому не мають довір'я до нашого вчителя".

6. Багато учителів не пристосовуються до знання учнів, яке вони здобули в американській школі і, беручись до навчання історії України, починають свої виклади з Трипільської доби. Того викладу дитина не розуміє і Трипільської доби не може уявити.

„Київ Хрущова має більше значення ніж Київ Володимира" — оце ті причини, через які на думку прелеґента українські учителі „тратять дітей".

М. Куропась запроєктував методичні засади, що мали б направити існуючий тепер стан навчання історії України в ЗДА. Він вважає, що необхідно вияснити учневі, чому потрібно вчитись української історії. Знання української історії дасть американській дитині українського походження свідомість своєї культури і любов до неї. Нам не треба готовити українських політиків, але нам треба, щоб діти відчували обов'язок входити в американське українське життя. Дитину треба ознайомити з життям українсько-американської громади в Шикаґо, з усіма нашими українськими організаціями та установами. Третя тема мала б бути — українсько-американське життя в Америці з усіма нашими центральними установами й організаціями.

Можна б зачинати з Києва Хрущова і при тому з'ясувате, чому ж ми не живемо в Україні, а в Америці. Дальші лекції мали б відповідати на запит — чи все була така Україна, як тепер і так дійти до української республіки. І тільки тоді можна б зачинати викладати про трипільську культуру.

М. Куропась висловив думки, їх треба мати на увазі при вирішуванні проблеми навчання української історії. Українці не повинні ділитися і ненавидітися між собою в межах своїх угруповань. Учителі мають пізнати те, чого не знають, а зокрема довідатись, чого вже наші діти навчилися, в американських школах.

З другою доповіддю, вже на чисто „органічно - життєву" тему, був виступ д-ра П. Гриценяка — „Дещо з медицини". Згадавши про великий сучасний поступ „мистецтва" лікувати людей, що тепер увійшов у фазу не лише боротьби з недугами та пошестями, але вже стремить попереджувати різні захворювання, прелеґент подав „підстави доброго здоров'я". Ось конспект поодиноких тем доповіді: превентивна медицина, пожива, опіка над зубами, фізична праця, відповідна робота, розривки, сон. Пересипаючи свій виклад гумором, прелеґент зробив свою доповідь доступною та веселою „статтею живої газети"...

Проф. М. Губчак подав аналізу з „Огляду міжнародніх подій". Під свій розгляд він взяв спершу характеристику сл. п. Президента ЗДА Дж. Кеннеді, що загинув від куль комуніста, що недавно повернувся з своїх відвідин з Росії. Прелеґент підкреслив „легковажне" відношення до того факту американського політичного світу.

Прелеґент довше спинився на Вселенському Соборі, міжнародній події великого значення.

Останню „статтю" для „Живої Газети" писав і прочитав ред. Т. Курпіта. Це були його Сатира й гумор. В першій частині він висміяв деяких редакторів, що пишуть про клясичні твори з грубими помилками про їхніх авторів, приписуючи їх навіть зовсім не тому, хто ті твори написав. Другу ж, веселішу частину свого гумору, Т. Курпіта гумористично розмалював типи українських, так званих, „політичних еміґрантів", що в українському барі за доброю чаркою горілки демонструють свій „неперевершений патріотизм". — „Читачі" приймали це з вдоволенням.

„Газета" тривала одну годину. Слухачу розходились вдоволені з її змісту.

Ант. Куцинський

На Маланчиному Вечорі „Думки" в Ню Йорку

Якось так по привичці вирішив піти на традиційну Маланку „Думки", яка відбулась в одному з кращих новозбудованих готелю Гілтон. Треба признати, що вибір залі був удалий. Приміщення можна назвати люксусовим. Простора заля в червоному плюші. Розлогі столи з вільним доходом зі всіх сторін й численною та дбайливою обслугою. Паркет для танців свіжо навоскований. До танців приґравала оркестра „Амор". Коли б не така низька стеля або якби на стелі показалися зірки, то можна булоб подумати, що ми під зоряним небом Союзівки.

Господарі вітали гостей традиційними українськими колядками. Заля неакустична, і не дзвеніли тенори. Публіка з увагою прослухала виконання хору „Думки", бо в цьому сезоні не мала нагоди слухати концерту тому, що „Думка" мала гостинні виступи в Клівленді й Шикаґо.

Несподіванкою програми мало бути представлення панни М. Метрінко, яке зробила пані Марія Душник. Вона кількома словами згадала не тільки про неї, що брала участь в конкурсі краси міста Ню Йорку, але також про її сестру, яка брала участь у світовому конкурсі краси та й про цілу родину. Панні М. Метрінко випадало співати українську пісоньку — „А за мною молодою сім пар хлопців чередою", коли голова хору А. Пашковський супроводжав її до трибуни, а за нею маршувала мужва „Думки". Крім ґратуляцій, і привітання голова вручив від хору панні Метрінко подарок, а після цього думкарі її обтанцьовували, себто кожний робив кілька оборотів вальса.

До програми також належали три пари танцюристів під керівництвом В. Сулими, який підготовляє українську балетну групу на світову виставку, що має відбутися в Ню Йорку ц. р. Вони виконали танок пов'язаний з відходом й приходом старого року. На закінчення програми голова А. Пашківський побажав усім Маланкам і Василям многих літ, а присутніх гостей привітав з Новим Роком. Дівчатка хору „Думки" традиційно засівали по усіх столах, але не пшеницею, ані не рижом, тільки розкидали конфетті. При столах випивали на здоров'я Маланок і Василів, співали для них многоліттєвіє і розціловувались з новорічними побажаннями. Мабуть найслабшою точкою „програми" була закуска. Наш брат при горілці любить добре закусити, а то на стіл принесли кельнери канапки, які служили більше для декорації чим до закуски. Десь щось, мабуть, не дописало, але хто ж це міг знати!..

Цього року чогось менше можна було завважити знайомих облич, як попередніх років. Може справді декого з них відстрашила низька стеля? Здається, що в більшості була „ґенерація твіста". З тих, що кожного року доводилось бачити на Маланчиному Вечорі „Думки", належить згадати гідно репрезентований УНСоюз головою И. Лисогором з дружиною, співачку міської опери в Ню Йорку Марту Кобрин - Кокольську, ред. українсько - англомовних видань Володимира Душника з дружиною, пані „Орхідею", чи пак Т. Підгородецькою з дружиною Мухою. При цій оказії не можна не згадати Івася Керницького, відомого Ікера, який дуже ретельно відвідує усі українські імпрези від доповідей, починаючи й усіма академіями кінчаючи. Тим разом, здається був сам, без свого друга Миколи Понеділка, але за те в гарному і симпатичному жіночому товаристві. Не буду називати по імені, щоб не напитати собі неприємности. Говорили, що М. Понеділок з такої гарної нагоди, як зустріч Нового Року відпочиває, або пише нову гумореску, щоб людей веселити після м'ясниць. Побачим! За інформаціями скарбника Мирослава Кулинича на новорічній зустрічі бавилася не повна тисяча осіб.

Як тільки оркестра вдарила по струнах і бубнах, все рушило на танцювальну площу. Ігор Раковський своїм незмінно сантиментальним співом розчулював закохані пари. Всі танцювали й забавлялися до третьої години.

На забаві мій приятель сказав, що жінки на забаві не тільки танцюють, але й оглядають інших жінок і їхні сукні. Сукні були гарні й різні, але про те хай пишуть жінки, бо вони пам'ятають, хто в якій сукні був минулого року.

На закінчення господарі бажали всього добра та знову побачитися на наступній зустрічі „Думки".

Микола Галів

З діяльности українського студента

(Академічний Вечір ТУСМ-у)

21-го грудня 1963 р. в залі церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. відбувся т. з. „Академічний Вечір", присвячений творчості Лесі Українки — в п'ятдесятиліття її смерти. Ця самодіяльна імпреза, дана силами філядельфійського осередку діяльности ТУСМ-у (Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського) складалася із сольоспіву, гри на фортепіяні та рецитації.

Голова ТУСМ-у в Нюарку, студ. Квітка Семенишин, привітала гостей, після чого студ. Зенон Вонторський відіграв два фортепіянові твори „Леґенду Албінуса та „Ліричну поему" Фоменка. Грав він з певним запалом та доброю технікою. Слідуючу точку виповнила Христя Кульчицька доповіддю про творчість Лесі Українки. Цікава доповідь зробила миле враження на слухачів. Отсим й дійсно розпочато вечір, присвячений Великій Поетці. В точці „Сім струн", в якій взяло участь сім гарних студенток у довгих білих сукнях, мережаних вишивками, відчулося глибоку лірику Лесі Українки. Фортепіяновий супровід п. Ірини Чуми скріплював приємне враження. Добір позадньої („бекґравнд") кольоритної музики був в більшості добрий, але в декількох місцях він боровся з виголошуваним текстом. Часто заголосна гра піяністки не помагала декляматоркам.

Студ. Леся Кругла, сопран приємного тембру, показала свій талан у двох піснях — до слів Лесі Українки. Співачка виказала поважність в своїх музичних студіях. Акомпаніятор Зенон Вонторський тримався „в лінії" із солісткою.

Вірш „Конвалії" та „В магазині квітів" (це друге у виконанню студ. Миросі Мазурок та Андрія Масюка) закінчили імпрезу.

Хай представники старшого громадянства, які при кожній нагоді, а то й навіть без нагоди, нарікають на наше покоління, закидаючи, що відпадаємо від українства, що мало цікавилося всім тим, що повинне нам бути святе і дороге, змінять своє відношення. Хай пригадають собі скільки подібних студентських імпрез було минулого року, з яким трудом студенти викроїли свій дорогий час на проби, і хай собі пригадають, яка була нам підтримка моральна й матеріяльна з боку старшого громадянства. Хай прибудуть на наші імпрези, подивляться добре, і тоді нехай нарікають. Але нехай нарікають не на нас, а на своїх приятелів та друзів по віку, що вони не піддержують нас.

Андрійко Володимир Шуль

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І її ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо в подійнію висоту одержаної суми:

СПИСОК Ч. 10

Д-р Р. Смик, замість квітів на могилу бл. п. інж. Я. Гузара та бл. п. Емілії Дрогомирецької	20.00	В. Розділівський, Овекатун	2.00
Сяня і Мака Косарчин, Шикаґо	6.00	В. Крук, С. Луїс	2.00
С. Глинянський, Газлетон	6.00	В. Карцяк, Філядельфія	2.00
д-р А. Мацюрак, Мейвуд	5.00	Д. Хабін, Міннеаполіс	2.00
Р. Заплітний, Бела Крік	5.00	М. Креср, Бофало	2.00
Кат. Царук, Кериі	5.00	Ів. Островка, Юніон	2.00
д-р С. Тимків, Меріленд	5.00	А. Плаксій, Меррік	2.00
Мих. Матвієць, Ром	5.00	П. Дитюк, Ню Гейвен	2.00
д-р Р. Сочинський, Бруклин	5.00	М. Шиян, Клівленд	2.00
Я. Войнаровський, Шикаґо	5.00	М. Перчулин, Готнебург	2.00
М. Шаран, Брактон	5.00	Л. Рейнарович, Бруклин	2.00
Текля Гаврилів, Вудбридж	5.00	М. Коріцець, Честер	1.50
Мих. Ребрик, Торонто	4.50	А. Верига, Торонто	1.10
А. Цеда, Деншенора	4.00	Р. Стельмах, Балтимор	1.00
М. Жируха, Рачестер	4.00	П. Нестеренко, Бостон	1.00
В. Камінський, Парма	3.00	А. Вітик, Алентавн	1.00
В. Дякон, Фінікевіл	3.00	Д. Беднарський, Менвіл	1.00
о. П. Турянський, Сан Дієго	3.00	К. Процьків, Ром	1.00
Л. Голембйовська, Н. Гейвен	3.00	Н. Мерена, Джонсон Сіті	1.00
М. Парк, С. Луїс	3.00	В. Теодорович, Трой	1.00
А. Гораль, Л. Айленд Сіті	3.00	Г. Бобовник, Горцель	1.00
О. Перлович, Лейквуд	3.00	С. Мацкевич, Шикаґо	1.00
С. Онуфрейчук, Одюбан	3.00	М. Михальцевич, Честер	1.00
А. Кухарська, Мінеаполіс	2.20	Д. Гузенюк, Шикаґо	1.00
М. Пигіль, Шикаґо	2.00	Л. Шипка, Монтріял	1.00
О. і М. Клос, Джемейка	2.00	Г. Ярмольчук, Кіченер	1.00
К. Ноннс, Честер	2.00	А. Ільків, Торонто	1.00
інж. Я. Білинський, Лос Енджелес	2.00	В. Чорнодольський, Бронкс	1.00
		Г. Ганич, Філядельфія	1.00
		Д. Козак, Балтимор	1.00
		М. Сухарчук, Елірія	1.00
		Ів. Клюс, Бріджпорт	1.00

Червоні робітники в Індонезії „націоналізують" чужі підприємства

Джакарта. — Опановані комуністами індонезійські робітничі спілки вислали групи робітників, які повиганяли існуючі управи, закрили головні брами та повивішували червоні прапори над цілим рядом великих промислових підприємств, заснованих чужинецьким капіталом та адміністрованих наспілку чужинецькими й індонезійськими фахівцями. Таку долю зазнали дві фабрики маргарини, товщів і оливи в Джакарті, фабрика гуми, представництво британської нафтової Корпорації Шелла й інші. Робітники зайняли 16 об'єктів. В деяких із них теперішня адміністрація просто скорилась напасникам, в інших — приходило до суперечок. Так, наприклад, дирекція закладів Шелла відмовилась очистити бюра і віддати їх комуністичним робітникам. Заступник відсутнього президента Сукарна звернувся з закликом до робітничих спілок, щоб вони не брали в свої руки вирішування справ, які належать до компетенції уряду. Сукарно перебував на феріях в Японії та вернувся до дому, щоб продовжувати наради з генеральним прокуратором Робертом Кеннеді, який прибув до Джакарти після переведення розмов з лідерами Філіппін і Малязії у пошукуванні плятформи для замирення цих трьох держав. Але сам Сукарно створив ненависну у відношенні до британців атмосферу і підюдив проти них робітників, повівши демагогічну кампанію проти Британії, як „колоніялістів".

Федеральна Торговельна Комісія обмежує рекляму тютюнових фабрик

Вашинґтон. — Федеральна Торговельна Комісія плянує значно обмежити рекляму тютюнових фабрик у зв'язку з публікацією звіту урядової комісії про шкідливість курення для людського здоров'я. Комісія гадає, що не досить того, щоб на кождій пачці цигарок і в кождому оголошенні про цигарки було зазначено, що куреня шкодить здоровю. Федеральна Торговельна Комісія хоче, щоб власники тютюнових фабрик не могли реклямувати, що куреня — це вияв зрілости людини та її товариської вищости. Не смів бути в реклямі цигарок нічого такого, що заохочувало б молодь до куреня. Федеральна Торговельна Комісія думає, що вона має право видати зарядження в справі реклям тютюновим компаніям, але не має нічого прати того, якщо Конгрес схоче в цій справі ухвалити новий закон. Голова цієї Комісії Ренд Діксон гадає, що ним очолювана Комісія має головний обов'язок діяти в справі здоров'я американського народу, яке нищить куреня цигарок.

Зі спорту

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ НА НАСТУПНУ НЕДІЛЮ

УСК Ню Йорк — С. К. „Гота", мистецькі змагання „Великої Десятки" Німецько-Американського Футбольного Союзу, відбудуться в неділю, 26 січня, о год. 2.30 по полудні на грищі Українського Спортового Майдану при 124-ій вулиці і 31-ій Евню у Коледж Пойнті, Н. Й.

„Чорноморська Січ" грає в п'ятницю в сімковому турнірі. — В п'ятницю 24 січня вечером, о год. 8.15, в залі Арморі в Петерсоні, відбудеться третя рунда гор сімкового футбольного турніру Ліги „Шейфера". В програмі чотирьох зустрічей, 2Х15 хвилин кожна, „Чорноморська Січ" відбуде змагання зі сильною сімкою Гобокену. Чотири гри цього вечора відбудуться в такому порядку: „Польські Соколи" — Скатс Амерікенс, „Чорноморська Січ" — Гобокен, Мадярський С. К. — „Рома" і Петерсон — Елизабет.

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" — МАДЯРСЬКИЙ С. К. 1:1.

Петерсон, 17 січня. — В другому вечері сімкового турніру в залі Арморі футболісти „Чорноморської Січі" Ньюарк знов винесли з своєї зустрічі лише одну точку. Після гарної гри зі значною перевагою над дружиною Мадярського С. К. з Ню Бронсвіку січовики нещасливо допустили противників до стрілу по воротах, якому ще другий мадярський змагун надав по дорозі іншого напрямку і змилив воротаря Голуба. „Чорноморська Січ" здобула ведення вже на четвертій хвилині гри зі стрілу Снилика, який опісля ще декілька разів вміло обстрілював ворота мадярів. На вирізнення заслуговував також Володимир Каздоба, який нівечив наступи противника і виявив чималу техніку і опанування м'яча. Решта змагунів „Ч. Січі" показала гарну та завзяту гру і лише брак досвіду цих молодих змагунів був причиною низького висліду. Січовики підводили часто гарними і швидкими акціями м'яч під ворота мадярів, але там виявляли брак рівноваги духа. Замість придержати м'яча і розважно стріляти, вони в підворітних нагодах пробували похопно і сильно стріляти. Ворота до „Ч. Січі" впали в останній хвилині, коли необережну подачу Каздоби перехопив напасник мадярів. Склад „Чорноморської Січі": Голуб, Саварин, Волод. Каздоба, Снилик, В. Вільчак, Віктор Каздоба, Л. Вільчак, Воробець, Сольчаник і Бренич.

Інші висліди сімкового турніру:

Польські Соколи" — Петерсон 2:2.

„Рома" — Елизабет 5:1.

Гобокен — Скатс Амерікенсн 2:0.

Стан показника після другої рунди.

	Точки	Ворота
Гобокен	4:0	5:1
Мадярський СК	3:1	5:3
Петерсон	3:1	4:3
Рома	2:2	6:3
„Ч. Січ"	2:2	5:5
Скатс Ам.	1:3	4:6
„П. Соколи"	1:3	4:6
Елизабет	0:4	2:8

в. с.

ПРОГУЛЬКА І ТОВАРИСЬКИЙ ВЕЧІР КЛК НА „СОЮЗІВЦІ"

Союзівка, 18 січня. — Карпатський Лещетарський Клюб з Ню Йорку влаштував тут вдалу спортову і товарську імпрезу серед чарівної зимової природи вакаційної оселі. Ранком вирушила зі „Союзівки" лещетарська прогулька до Лещетарського Центру „Каталія" в поблизькому Елленвілі. В прогульці взяло участь сорок учасників. Вечером провели члени Карпатського Лещетнарського Клюбу і гості, разом в числі 70 осіб, дуже приємний товариський вечір на гостинній „Союзівці", яка набирає чим раз більшої популярности серед нашої молоді також в зимову пору завдяки своїм спортовим влаштуванням для лещетарів і совгарів.

МИРОН ГУРА ВИБРАНИЙ ДО ФУТБОЛЬНОЇ ЗБІРНОЇ УНІВЕРСИТЕТІВ ЗДА

Молодий український футболіст, бувший змагун „Чорноморської Січі" в Нюарку, а тепер кадет академії морської фльоти, Мирон Гура був вибраний до всеамериканської збірної футболу високих шкіл ЗДА цього сезону. Мирон Гура здобув у цьому сезоні 14 воріт у змаганнях футбольної дружини академії. В зустрічах з Геттисбурґом і Говардом Мирон стрілив по троє воріт. В минулих роках Мирон Гура вибивався у футбольній дружині середньої школи в Ірвінґтоні і був королем стрільців стейту Ню Джерзі в 1959 році. В складі „Чорноморської Січі" молодий Мирон належав до кращих і надійних змагунів, тому його відхід дошкульно відчула футбольна ланка українського клюбу з Нюарку.

„ДИНАМО", КИЇВ — ЗДА 4:3.

Аматорська збірна гаківки ЗДА, зложена зі змагунів Східної Гаківкової Ліґи, виїхала на турне по Совєтському Союзі і Чехо - Словаччині з пляном розіграти 6 змагань в СССР та двоє в ЧСР. Репрезентанти ЗДА зустрілись 17-го січня з гаківковою дружиною київського „Динама". Переможцями цих змагань вийшли кияни вислідом 4:3. За пресовими повідомленнями на воротах збірної ЗДА пописувався у цих важких змаганнях Сал Мессіна, запасний воротар для тренінґів дружини „Ренджерс" з Ню Йорку.

ГАКІВКАРІ КАНАДИ ПРОГРАЛИ ДВІЧІ В МОСКВІ

Канадійська олімпійська дружина перебуває перед початком Зимових Олімпійських Ігрищ на турне в Совєтському Союзі. Репрезентанти Канади програли високо, вислідом 1:8 змагання зі збірною СССР 15-го січня в Спортовому Палаці в Москві. Обидві ці дружини візьмуть участь в змаганнях гаківки на Ігрищах. Два дні пізніше канадійці потерпіли другу, ще прикрішу поразку в зустрічі з другою дружиною СССР. Ця друга програ, хоч і з низьким вислідом 1:2, не ворожить канадійцям нічого доброго у грах в Інсбруку. Гаківкарів СССР оцінюють як найсильніших претендентів на золоту медалю в гаківці Зимових Олімпійських Ігрищ.

БОКСЕР ЮРІЙ ЧУВАЛО ПОТЕРПІВ НЕВДАЧУ

Чемпіон Канади у важкій вазі Юрій Чувало зустрінувся минулої суботи, 17 січня в змаганнях за першість Америки з американським боксером Зоррою Фолі. Після майже рівнорядної боротьби впродовж десяти рунд всі три судді признали перемогу на точки боксерові Фолі з рахунком точок 45:42, 47:44, 50:45. Юрій Чувало не програв досі жадної боротьби „нокавтом" і має тепер за час своєї боксерської кар'єри 25 перемог, 8 програних і 2 нерішені. Противником 26-річного Юрія був більше досвідчений 31-річний боксер, якой має вже за собою 12 років змагань з 66 перемогами, 6 програними і 3 нерішеними. Ця їхня зустріч відбулася в Клівленді. Було узгіднено, що чергова зустріч цих двох суперників має відбутися в недалекій будучності у Торонті, або Монтреалі. Переможець змагань цієї пари мав би опісля зустрінутися з відомим боксером Санні Лістоном, або Кассіюсом Клієм, які знова вирішать між собою переможця вже 25-го лютого.

ОЛІМПІЙСЬКИЙ ОГОНЬ ПРИВЕЗУТЬ ДО ІНСБРУКУ

На Зимові Олімпійські Ігрища в Інсбруку, які почнуться 29-го січня, доставлять вогонь з грецького Олімпу автом і літаком. З гори Олімпу до Атен їхатими вогонь автом, опісля від атенського бюра Олімпійського Комітету Греції перенесуть його бігуни до летовища, а звідтіля полетить вогонь літаком до Інсбруку. В церемоніях з передачею олімпійського вогню в Греції 28-го січня візьме участь грецький престолонаслідник Константин і представники Олімпійського Комітету Австрії.

УКРАЇНСКІ ФУТБОЛІСТИ ВИБРАНІ ДО ЗБІРНОЇ ВИСОКИХ ШКІЛ МЕТРОПОЛІЇ НЮ ЙОРКУ

Метрополітальна Конференція Футболу Високих Шкіл, в якій змагається де'вять дружин, проголосила склад збірної, що його устійнили спільно провідники цих дружин. В першому складі збірної опинилися три українські футболісти: Володимир Шмотолоха — змагун першої дружини УСК-у, Анатоль Попович — змагун дружини юнаків УСК-у, та Осип Махник — колишній змагун юнаків УСК-у. В другому складі збірної є теж один українець — Марко Хомут, який грає в дружині юнаків УСК-у.

в. с.

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

ВІДЗНАЧЕННЯ ФУТБОЛІСТІВ КИЇВСЬКОГО „ДИНАМА" II.

Столиця України вшанувала молодих чемпіонів „Динамо"II, які в минулорічному футбольному сезоні здобули в своїй клясі перше місце в СССР. 4-го січня, Голова Футбольної Федерації України — А. Ідзковський вручив почесні грамоти старшому тренерові — А. Зубрицькому і тренерам Є. Горянському та М. Команові. Почесні грамоти і золоті медалі одержали такі футболісти: В. Веригін, М. Пестриків, В. Соснихин, В. Кравчук, М. Пінчук, В. Мирошин, В. Куцаїв, Б. Гришин, В. Трояновський, Вал. Левченко, Вол. Левченко і А. Пилипчук.

ПЕРЕСЛУХАННЯ РУБІНСТЕЙНА В ДАЛЛАСІ



Вбивник Лі Гарвея Освальда Джек Рубі - Рубінстейн (посередині) виходить в оточенні заступників шерифа із судової залі в Далласі, де відбулося перше його переслухання в справі довершеного ним вбивства.

Рубенштейн заперечує своє знайомство з Освалдом

Даллас, Тексас. — Вбивник Лі Г. Освалда Джек Рубенштейн (Рубі) був переслуханий в справі звільнення з тюрми за кавцією і під час переслухання заявив в суді, що він зовсім не був знайомий із Лі Г. Освальдом, якого вбив за те, що він два дні тому вбив був улюбленця Рубі — президента Кеннеді. Рубі твердив, що він ніколи в житті не бачив Освалда. Він признався, що в 1959-му році їздив до Куби, бо хотів експортувати деякі товари до тієї країни, а не тому, як є в акті оскарження, що він бажав постачати урядові Кастра. Оскаржений був поденервований, коли його випитували про його побут на Кубі, червонів і пригадував, що в 1959 му році також і американський уряд втримував ще приязні взаємини з кубинським диктатором. Між свідками був і рабін д-р Гіллер Е. Сілверман, який знав Рубі і який гадав, що оскаржений потребував би поради психіятра, але він її Рубі не рекомендував.

„ДИНАМО" КИЇВ НА 4-МУ МІСЦІ

Українські гаківкарі, що вперше в цьому році ввійшли до „А" кляси (друга підгрупа) в останніх двох змаганнях в Києві, двократно перемогли „Дизеліста" Пенза 4:0 і 9:1. За станом з 14 січня в показнику табелі гор „Динамо" Київ по відбутих 22 першенських зустрічах, мало на своєму конті 26 точок і 80:62 воріт, та займало четверте місце. Київ за числом відвідувачів гаківкових змагань зайняв перше місце серед міст, дружини яких виступають в 2-ій підгрупі.

НОВА ПРЕЗИДІЯ ФУТБОЛЬНОЇ ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНИ

Згідно з повідомленням підсовєтської преси відбувся так зв. „звітно - виборний пленум Федерації Футбола УРСР". Прослухавши звітів і по резиґнації дотеперішнього голови президії А. Ідзковського, пленум вибрав нову президію, до якої ввійшли : Ф. М. Мартинюк (кол. голова Житомирської обласної ради Союзу спорт., товариств і організацій) — голова президії, В. Т. Оратовський, Л. Д. Дмитирко — заст., і П. І. Безносенко — відповідальний секретар. Докладного звіту про перехід пленуму звичайно сов. преса не подає. Очевидно, усе там проходило по згори-накресленому старим братом пляну: дискусії, самокритика президії і врешті резиґнації. „Зрезиґнував" дотеперішній голова А. Ідзковський, бо відходить на тренерську роботу (?). Московські наглядачі подбали про це, щоб дискусії не переступили меж, щоб часом деякі спортові діячі „суверенної" України не відважилися вказати на „заворожене коло", в якому перебуває український спорт взагалі і футбол зокрема. Цього стану не всилі прислонити цифри і проценти. Статистичні дані, що їх подав „Радянський Спорт" 9 січня: 35 тисяч футбольних команд і понад пів-мільйона футболістів в Україні, компромітують цілковито московського окупанта, — разом з його так зв. „Федерацією" Футбола України, в очах світу. Чи це не ганьба 20 століття, що при такому чисельному стані футбольних дружин Україна не входить до ФІФА, не бере участи в Олімпійських Ігрищах, в грах за чашу світу, Европи і т. д.?! Очевидно, про це на пленумі ніхто не відважився говорити, дискутували про другорядні справи і проблеми. Теж не говорили про те, що виховані і витреновані українські футболісти є „погноєм" московських дружин і репрезентацій в складах яких здобувають славу не для України, а для Росії. Ось недавно по країнах Півд. Америки відбуло турне московське „Динамо" (називали це для внутрішнього вжитку „збірна" „Динамо". У складі виступало аж 5-ох українських футболістів: В. Лобановський, Василь Турянчик, Олег Базилевич, Віктор Серебреников і Андрій Біба. Описуючи цю поїздку по „Новому Світі" в „Рад. Спорті" чч. 3—4, — Андрій Біба в розділі про гру з командою Діді в столиці Перу в останньому реченні сказав . . ." Після нашої перемоги над „Альянсом" вони оточили автобус, в якому ми їхали зі стадіону, і сердечно вітали нас. Ми чули багато вигуків: „Русо-сі, янки-но"... Отже „русо"! Цих п'ять українських футб., зірок здобули славу згідно з волею окупанта, не для України, а для Росії! Зарадити цьому лихові ніяка так зв., „Федерація" футбола УРСР, не в силі, бо на ділі це тільки філія справжнього пана ситуації, яким є централя в Москві.

У звіті „пленуму" зроблено підсумки трирічної праці, подаючи великі цифри статистичних даних: 10 з половиною тисяч стадіонів і майданчиків для футболу начислили звітодавці на Україні. Згадали теж про те, що побудовано нові стадіони у Львові, Миколаєві, Донецьку, Луцьку ,але й проговорилися, що в Києві, який начислює понад 10 тисяч футболістів, є всього 14 футбольних майданів. Сказано там між іншим і про те, що треба „покінчити з запрошенням на Україну тренерів — гастролерів — (читай „старших братів" — прим. О. Т.), бо крім шкоди це нічого не приносить. Наглядним прикладом тому був приїзд до Одеси тренера Боброва. Гучне імя — ось і все". Виходить висилка на Україну „фахівців", які вже непридатні москалям, не приносить користи нашому футболові. Як довго буде ще Москва господарити на свою користь на Україні, залишаючи навіть і наш спорт і її філію — „федерацію" на правах колонії, що має служити окупантам?

О. Твардовський

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 25-го СІЧНЯ 1964 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Річні збори Т-ва Зоря, 69 Відд. о год. 7-ій веч. в домівці при 33 East 7th Street. На порядку нарад: вибір нового уряду на 1964 рік. — Управа.

НЕДІЛЯ, 26-го СІЧНЯ 1964 р.

АСТОРІЯ, Л. Ай., Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Николая 5 Відд. в год. 5-ій по пол. в церковній залі 37-09 — 31 Ave. — І. Сидор, секр. 31-32 36th St., Асторія, Л. Ай. Тел.: RA 8-6033.

БОФАЛО, Н. Й. Місячні збори 304-го Відділу в год. 6-ій веч. в парохіяльній залі, при 158 Germain St. Проситься прибути на збори. — Управа.

NEW BRITAIN, Conn. Річні збори Б-ва св. Петра і Павла 254 Відд. в год. 3:00 по пол. в залі Укр. Горож. Клюбі при Спрінґ вул. На порядку дня: Звіт урядників і Контр. Комісії, вибір уряду на 1964 рік та уложення пляну праці. Проситься членів взяти участь. — В. Романишин, секр.

НЮ БРАНСВІК, Н. Дж. Річні збори Т-ва Запорізька Січ 353 Відд. о год. 3-ій по пол. в залі Укр. Кат. Церкви при Ґілден вул. На порядку нарад: звіти з діяльности Відділу та вибір управи на 1964 рік. — П. Грабович, предс., М. Семчишин, кас., Н. Василюк, секр.

ПІТСБУРҐ, Па. Збори 96 Відділу в 3-ій год. по пол. в парафіяльній залі св. Ів. Хрестителя при 7-ій вул. С. С. Пітсбурґ. — О. Полатайко, секр.

ШИКАҐО, Ілл. Річні Збори Б-ва св. Стефана 221 Відд. в год. 12-ій дня в домі Відділу, при 841 N. Western Ave (Вестерн). Порядок нарад: Звіти урядовців, Контр. Комісії, дискусія, уділення абсолюторії, вибір урядовців на 1964 р., внески і запити. Проситься членів взяти участь у зборах. — П. Куліш, предс., Т. Шпікула, секр.

CHESTER, Pa. Річні збори Т-ва Запорізька Січ 388 Відд. в 1:30 год. по пол. в УНДомі, Forth and Ward St. На порядку нарад: Звіт Контр. Комісії, вибір нової управи на 1964 р., та інші справи. Якщо на означений час, не звиться більшість членів, зборі відбудуться пів години пізніше без огляду на кількість членів. По зборах можна вплатити свої вкладки. — Т. Весоловський, предс., Є. Воловняк, секр.

БАЛТІМОР, Мд. Загальні збори Т-ва ім. Франка 337 Відд. в год. 11:30 рано в церковній залі, 524 Wolf St. Порядок нарад: Відкриття, відчитання протоколу з поп. Зборів, звіт Управи, звіт Контр. Комісії, дискусія над звітами, вибір нової управи і Контр. Комісії, плян праці, закриття Зборів. — Є. Притула

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Річні Загальні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка 289 Відд. в год. 3-ій по пол. в Укр. Амер. Клюбі, при 292 Hudson Ave. На порядку нарад: обговорення квоти нових членів на 1964 р., звіти урядовців за 1963 р., вибір управи на 1964 рік. Проситься членів прибути на збори. — Ів. Мищук, предс., М. Гуссар, касир, В. Б. Гуссар, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Звичайні Річні виборні збори Т-ва Дністер 361 Відд. о год. 3-ій по пол. у власній домівці при 119 Евеня „А". Проситься членів взяти участь в зборах, з огляду на вибір нової Управи Т-ва на рік 1964 р. Якщо в означеній вище годині не явиться відповідна кількість членів, збори відбудуться на годину пізніше, без огляду на кількість приявних. — Управа.

НЕДІЛЯ, 2-го ЛЮТОГО 1964 р.

ЮТИКА, Н. Й. Річні Збори 58 Відділу зараз після Служби Божої в церковній залі, церкви св. ап. Петра і Павла. На порядку нарад: Звіт Управи та вибір нової на 1964 рік. — Проситься прибути на збори членів і ними впроваджених не-членів. — М. Дацковський, предс., І. Я., секр.




ТАРЗАН, ч. 5176. Вчить ловів...



Минали довгі години практики, і мавполюд вчив Боббі делікатної техніки, як випускати стрілу з лука.

Після того Тарзан взяв свого „войовника" на дійсні лови. Він показував йому, як вислідити здобич . . .

І як зблизитися, щоб вбити, йдучи.